

Dvacet let od pogromu na Srby v Kosovu: Dva rozdílné české pohledy na Kosovo

- editor007 | 18. března 2024

KOSOVO: Balkánské zápisky připomínají 20 let od vyhánění a zabíjení kosovských Srbů v Kosovu a ukazují na odlišnost pohledů na tyto události.

17. března si Srbsko připomene dvacáté výročí pogromu nad Srby v Kosovu, který proběhl během dvou dnů, kdy bylo z Kosova vyhnáno odhadem kolem čtyř tisíc lidí ze svých domovů a 28 jich zahynulo.

Před několika dny zveřejnil deník *Večernje novosti* rozhovor s českým režisérem Václavem Dvořákem, který o vyhánění Srbů z Kosova natočil v roce 2007 film „Uloupené Kosovo“ (Oteto Kosovo). Česká televize odmítla snímek uvést a podle slov jejího tehdejšího mluvčího Ladislava Štichy důvodem bylo, že „dokument nedává vyvážený prostor druhé straně“. Od té doby má režisér Dvořák v ČT „stopku“. Na otázku novináře srbského deníku *Večernje novosti* k zákazu působení v ČT Václav Dvořák uvedl: „To souvisí s tím, že naše země se stala ve skutečnosti kolonií Západu, kolonií vtěsnanou mezi západoevropské země a USA. Dříve jsme byli zásobárnou Evropy, dnes je zničen náš dříve prosperující průmysl a náš zemědělec. Bohužel pátá kolona převzala veškerý systém vzdělávání, skoro celou politiku, ať levicovou nebo pravicovou. Patrioti jsou označováni za Putinovi šváby, dezinformátory, kremelské lokaje.“ K současné situaci v Kosovu a Srbům pak řekl: „Dnes obdivuji Srby, kteří zůstali obklíčeni Albánci a nevzdávají se. Jsou to především lidé v malých srbských enklávách, o kterých se téměř nepíše – Osojane, Bjelo Polje, Lukavca, Gornji Orahovac, Štrpce, Brezovica... Jsou to skuteční hrdinové dnešních dnů.“

Na dotaz vztahu Čechů k Srbsku, kdy redaktor tuší, že po válce na Ukrajině došlo ke změně, režisér Dvořák přitakává a říká: „Zeměpisně existují dvě Česka a tyto dvě části jsou rozdělené na další dvě poloviny. Jedna část je humánní, jsou to citliví vlastenci, tradičně prosrbští, prorůstí, antiněmečtí, a ti musí dnes mlčet. Pak je zde druhá polovina, která chce se zalíbit současnému protektorátu Němců a především Američanů. Papouškují určité narativy, lži a šíří nenávist vůči Srbům, Rusům, Číňanům a Palestincům.“

Vedle otázek týkajících mezinárodní politiky odpovídal Václav Dvořák na dotaz, jak si představuje nápravu. Odpověděl: „Proces ozdravení musí začít od patriotismu, nacionalismu. V Evropě se musí obnovit součinnost národů, tak jak to EU slíbila, když byla zakládána. Nechť se Evropa osvobodí od dominance USA.“

Dvořák číslo dva

Se smutným výročím exodu Srbů z Kosova se zmiňme o druhém názoru na Kosovo a jeho budoucnosti, jak si to představuje další Dvořák jménem Martin, člen strany STAN. Do povědomí veřejnosti vstoupil po roce 1989, kdy osm let působil jako starosta Hradce Králové, než (jak sám uvádí) se v roce 1999 uklidil do zahraničí, do Kosova. Zde pobýval do roku 2002. Dále postupoval jako kariérní diplomat, kdy působil v různých misích (Irák, USA, Kuvajt), než se loni stal ministrem pro evropské záležitosti. V Kosovu byl administrátorem měst Istok a Djakovica a krátkou dobu také ředitelem odboru rozvoje místní samosprávy v regionu Peč. O Martinovi Dvořákovi se dá říci, že reprezentuje současnou oficiální českou politiku vůči Srbsku a Kosovu. Projevuje až přílišnou opatrnost ve svých postojích. Zřejmě po zkušenosti z Kuvajtu, kde projevil horlivost vůči Izraeli, což se zde neobešlo bez nóty, kdy musel se omluvit všem Kuvajťanům a Palestincům.

Jeho názory na Kosovo projevil letošní návštěvou Kosova a jednáním se zdejšími představiteli. Z jednání s Kurtim [uvedl](#): „S premiérem jsme diskutovali o budoucnosti Kosova, možnosti spolupráce v regionu i členství v mezinárodních organizacích.“ To neznamena nic jiného, že uznávání Kosova jako státu. Zároveň je Dvořák proti srbskému postoji, kdy Srbsko brání Kosovu ve vstupu do mezinárodních organizací. Tento trend byl nastolen posílen v loňském roce, kdy Česká republika povýšila své zastupování v Kosovu na úroveň velvyslanectví. V roce 2008, kdy Kosovo vyhlásilo svoji nezávislost, tehdejší vláda Mirka Topolánka jeho samostatnost uznala. Proti uznání byl tehdy prezident Václav Klaus. Velmi ostré výroky na adresu Kosova opakovaně pronesl i jeho nástupce Miloš Zeman, ten dokonce prohlásil: „Stát, v jehož čele jsou váleční zločinci, nepatří do společenství demokratických států.“ Do minulého roku díky právě Klausovi a Zemanovi Česká republika měla zastupování pouze na úrovni chargé d'affaires. Postoj Martina Dvořáka vůči Kosovu vyjádřil za ministerstvo v loňském roce jeho mluvčí Daniel Drake: „Ministerstvo zahraničních věcí dlouhodobě zastává pozici nastavení diplomatických vztahů s Kosovem na nejvyšší úrovni.“

Že uznání Kosova není samozřejmostí dokazuje postoj mnoha států, kdy za státy OSN se dá mluvit o polovině, která Kosovo uznává a druhé polovině, které je proti uznání. V EU Kosovo neuznávají Rumunsko, Slovensko, Španělsko, Řecko a Kypr.

Týdeník Weltwoche o pogromu

Nejednotnost v postoji ke Kosovu na Západě vyjádřil před několika dny k dvacátému výročí vyhnání Srbů z Kosova švýcarský týdeník *Weltwoche*, z něhož odcitujeme: „Tehdy byli Srbové nemilosrdně zabíjeni jen proto, že jsou Srby. Stejně tak nebyl dán mír ani mrtvým Srbům, když při orgiích násilí jim byl odebrán klid při ničení jejich hrobů. Po dvaceti letech až dvě stě tisíc kosovských Srbů žije mimo Kosovo.“ Obvykle západní média o tomto pogromu nepíší a *Weltwoche* je výjimka.

Ke dvacátému výročí exodu Srbů z Kosova připomeňme, že v březnu 2004 bylo 28 lidí zabito a přes 950 lidí zraněno (včetně asi 100 vojáků mezinárodních jednotek a policie). Bylo zbořeno 35 pravoslavných kostelů a 935 srbských domů zničeno a vypáleno, více než 4 000 Srbů a dalších ne-Albánců bylo vysídleno. Šest měst a devět vesnic bylo etnicky vyčištěno. Během pogromu zmizelo nebo bylo zničeno a poškozeno neocenitelné srbské kulturní dědictví, tisíce ikon, fresek a dalších církevních památek, starobylé a vzácné knihy a dokumenty.

[ZDROJ](#)